

प्रथमस्तरीय: संस्कृत -
सम्भाषण -
वर्ग: १२

५

पदम् - Word

पदानि द्विविधानि भवति

Words are of two types

नाम पदानि – Nouns and Pronouns

क्रिया पदानि - Verbs

नाम पदानि – Nouns

नाम पदम्

लिङ्गः – Gender 3	पुंलिङ्गः, स्त्रीलिङ्गः, नपुंसकलिङ्गः	३ (3)
वचनम् – Number -Singular & Plural	एक-वचनम्, द्वि-वचनम्, बहु-वचनम्	३ (3)
विभक्तिः – Case	कर्ता , कर्म, करण, सम्प्रदान, अपादान, सम्बन्ध, अधिकरण	७ (7)

क्रिया पदानि – Verbs

क्रिया पदम्

कालम् – Tense	लट्, लिट्, लृट्, लृट्, लोट्, लङ्, लिङ्, लुङ्, लृङ्, लेट्	१० (10)
वचनम् – Number- Singular & Plural	एकवचनम्, द्विवचनम्, बहुवचनम्	३ (3)
पुरुषः - Person – First Second and Third	प्रथमः, मध्यमः, उत्तमः च पुरुषाः	३ (3)

Case	Indicates	Sample case words	Interrogative
<u>Nominative</u>	<u>Subject</u> of a <u>finite verb</u>	we	Who or what?
<u>Accusative</u>	<u>Direct object</u> of a <u>transitive verb</u>	Us, for us, the (object)	Whom or what?
<u>Dative</u>	<u>Indirect object</u> of a verb	us, to us, to the (object)	Whom or to what?
<u>Ablative</u>	Movement <i>away from</i>	from us	Whence? From where/whom?
<u>Genitive</u>	Possessor of another noun	's, of (the)	Whose? From what or what of?
<u>Vocative</u>	Addressee	John	
<u>Locative</u>	Location, either physical or temporal	in Japan, at the bus stop, in the future	Where or wherein? When?
<u>Instrumental</u>	A means or tool used or companion present in/while performing an action	with a mop, by hand	How? With what or using what? By what means? With whom?

राम शब्दः - Ram Noun

विभक्तिः	एक- वचनम्	द्विवचनम्	बहु- वचनम्	कारकम्	English case
प्रथमा	रामः	रामौ	रामाः	कर्ता - ने	Self
द्वितीया	रामम्	रामौ	रामान्	कर्म - को	To Ram
त्रितीया	रामेण	रामाभ्याम्	रामैः	करण - से	By/with Ram
चतुर्थी	रामाय	रामाभ्याम्	रामेभ्यः	सम्प्रदान - के लिये	For Ram
पञ्चमी	रामात्	रामाभ्याम्	रामेभ्यः	अपादान -से	From Ram
षष्ठी	रामस्य	रामयोः	रामानां	सम्बन्ध-का के की	Ram's
सप्तमी	रामे	रामयोः	रामेषु	अधिकरण - में पर पे	In/On Ram
सम्बोधन	हे राम	हे रामौ	हे रामाः	सम्बोधन - ये अरे हे	Hey Ram!

राम शब्दः - Ram Noun

विभक्तिः	वाक्यप्रयोगः	Meaning	कारकम्	English case
प्रथमा	रामः गच्छति	Ram goes	कर्ता - ने	Self
द्वितीया	अहं रामं पृच्छामि	I ask (to)Ram	कर्म - को	To Ram
त्रितीया	अहं रामेण सह क्रीडामि	I play with Ram	करण - से	By/with Ram
चतुर्थी	सः रामाय फलम् आनयति	He brings fruit for Ram	सम्प्रदान - के लिये	For Ram
पञ्चमी	रामात् भिक्षुकः भोजनं गृह्णाति	Beggar gets food from Ram	अपादान - से	From Ram
षष्ठी	रामस्य गृहं कुत्र अस्ति?	Where is Ram's house?	सम्बन्ध-का के की	Ram's
सप्तमी	रामे सर्वे विश्वासं कुर्वन्ति	Everyone believes in Ram	अधिकरण - में पर पे	In/On Ram
सम्बोधन	हे राम! मां रक्षतु	Hey Ram! Save me.	सम्बोधन - ये अरे हे	Hey Ram!

पठ् (To Study) धातुः

पठ् धातुः - लट् लकारः (Present Tense)

पुरुषः	एकवचनम् Singular	द्विवचनम् Dual	बहुवचनम् Plural
प्रथमः पुरुषः Third Person	पठति He studies	पठतः They both study	पठन्ति They all study
मध्यमः पुरुषः Second Person	पठसि You Study	पठथः You both study	पठथ All of you study
उत्तमः पुरुषः First Person	पठामि I Study	पठावः We both study	पठामः All of us Study

धन्यवादः